

ΓΝΩΜΗ

Η απολιγνιτοποίηση στη Δυτική Μακεδονία χρειάζεται χρόνο, πόρους και ρεαλισμό

Αδιαμφισβήτητα τα τελευταία χρόνια η ανθρωπότητα συνειδητοποιεί τις συνέπειες της αυξανόμενης χρήσης ορυκτών καυσίμων (φαινόμενο θερμοκηπίου, κλιματική αλλαγή) και υιοθετεί πολιτικές περιορισμού της.

Σ' αυτήν την κατεύθυνση η Ευρωπαϊκή Ένωση πρωτοστατεί με την εφαρμογή καινοτόμων πολιτικών, που

ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΜΑΛΟΥΤΑ

που στήριξε τον εξηλεκτρισμό και την ανάπτυξη της χώρας μας το δεύτερο μισό του προηγούμενου αιώνα, αποτελούσε μέχρι πρόσφατα τον βασικό πυλώνα της ηλεκτροπαραγωγής.

Τα τελευταία χρόνια η υιοθέτηση πολιτικών περιορισμού των ορυκτών καυσίμων από την Ευρωπαϊκή Ένωση επιβάρυνε την ηλεκτροπαραγωγή από λιγνίτη με σημαντικά επιπλέον κόστη από τον φόρο CO2.

Αποτελούν πεδίο μεγάλης συζήτησης τόσο οι εθνικές ενεργειακές πολιτικές που ακολουθήθηκαν την τελευταία 15ετία, όσο και οι επιλογές - χειρισμοί που έγιναν, για το αν θα μπορούσαν να στηρίζουν περαιτέρω τον λιγνίτη.

Τα τελευταία χρόνια η χρήση του λιγνίτη στην ηλεκτροπαραγωγή συνεχώς και σταδιακά περιορίζεται κυρίως για κοστολογικούς λόγους, αν και συνεισφέρει τα μέγιστα στην ασφάλεια τροφοδοσίας του ενεργειακού μας συστήματος.

Η εξαγγελία του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, τον Σεπτέμβριο του 2019, για πλήρη απολιγνιτοποίηση έως το 2028, βρήκε τον λιγνίτη να συνεισφέρει στην ηλεκτροπαραγωγή της χώρας με ποσοστό 20% και από τότε μειώνεται ραγδαία. Στους εννέα μήνες του 2020 ήταν μόλις 10%, ως αποτέλεσμα της περαιτέρω διεύθυνσης των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή και της οικονομικής κρίσης που προκάλεσε η πανδημία.

Η εξέλιξη αυτή έχει ως συνέπεια τη συνεχώς εντεινόμενη πληθυσμιακή και οικονομική συρρίκνωση στον ενεργειακό άξονα της

Δυτικής Μακεδονίας. Αναφέρω μόνο στη Δυτική Μακεδονία δεδομένης της μεγάλης επίδρασης της ηλεκτροπαραγωγής στο ΑΕΠ της περιοχής (~40%).

Με αυτά τα δεδομένα είναι προφανές ότι το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα πρέπει να εξασφαλίζει την ομαλή μετάβαση.

Δυστυχώς όμως είναι κοινή πεποίθηση όλων των φορέων και των κατοίκων της περιοχής του ενεργειακού άξονα πως στο master plan που τέθηκε σε διαβούλευση δεν διασφαλίζεται η δίκαιη και ομαλή μετάβαση. Αντίθετα κυριαρχεί ο φόβος ότι μια διασυσνοριακή περιφέρεια της πατρίδας μας οδηγείται σε ερήμωση.

Δεν αρκεί ένας οραματικός σχεδιασμός για να μας κάνει να αισιοδοξούμε, όταν:

- οι θέσεις των τοπικών κοινωνιών απουσιάζουν εντελώς
- ακόμη και σήμερα τα επενδυτικά κίνητρα στη Δυτική Μακεδονία είναι από τα δυσμενέστερα στη χώρα
- είναι εμφανέστατο το χρηματοδοτικό κενό για το επόμενο διάστημα έως ότου αρχίσουν να «τρέχουν» το Ταμείο Ανάκαμψης, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το νέο ΕΣΠΑ
- δεν υφίσταται βέβαιο χρονοδιάγραμμα για την έλευση του φυσικού αερίου
- απουσιάζουν παντελώς η χωροταξική διάσταση και η προοπτική επανάχρησης των εδαφών της ΔΕΗ
- όλες οι εμβληματικές ιδιωτικές επενδύσεις τελούν υπό καθυστέρηση πολλών προϋποθέσεων
- οι δημιουργούμενες από τον σχεδιασμό νέες θέσεις εργασίας υπολείπονται σημαντικά αυτών που χάνονται.

Η συνοπτική αναφορά των παραπάνω αναδεικνύει το μεγάλο πρόβλημα.

Απαιτείται ένα ρεαλιστικό μεταβατικό πρόγραμμα, που θα χρηματοδοτηθεί από εθνικούς πόρους, που θα ενσωματώνει τα αιτήματα της τοπικής κοινωνίας, ώστε να την έχει σύμμαχο και βεβαίως ευρύτερη κοινωνικά και πολιτικά συναίνεση για να γίνουν τα πρώτα βήματα για μια δίκαιη μετάβαση.

Ο Λάζαρος Μαλούτας είναι δήμαρχος Κοζάνης

